

REGJERINGSADVOKATEN

Oslo, 12.03.2010
2010-0121 AHE/ ahe

TILSVAR

TIL

SØR-TRØNDELAG TINGRETT

Sak: 10-019257TVI-STRO

Saksøker: Walter Keim
Torshaugv. 2 C
7020 Trondheim

Saksøkt: Staten v/Høgskolen i Sør-Trøndelag
Høgskoleadministrasjonen
7004 Trondheim

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokaten
v/advokat Anne Hesjedal Sending
Postboks 8012 Dep
0030 Oslo

*****

1 INNLEDNING

Det vises til stevning av 26. januar 2010 og rettens brev av 23. februar 2010, der tilsvarsfristen etter utsettelse er satt til 12. mars 2010. Jeg melder meg som prosessfullmektig for saksøkte.

Saken gjelder krav om annullering av tilrettevisning og krav om erstatning (oppreisning) for ulovlig gjengjeldelse etter varsling. Staten anfører at kravet om annullering må avvises, idet det ikke foreligger et rettskrav som domstolene kan prøve, jf. tvisteloven (tvL.) § 1-3. Videre bestrides det at det er grunnlag for oppreisning. Det foreligger verken varsling, jf. arbeidsmiljøloven (aml.) § 2-4, eller ulovlig gjengjeldelse, jf. aml. § 2-5. Forutsetningene for krav om oppreisning foreligger således ikke.

REGJERINGSADVOKATEN

For ordens skyld påpekes det at partsangivelsen på saksøktensiden i utgangspunktet er staten v/Kunnskapsdepartementet, jf. universitets- og høyskoleloven § 12-2. Departementet har imidlertid bestemt at staten v/Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) skal være part i saken, jf. § 12-2 tredje ledd.

2 SAKENS FAKTUM

2.1 Innledning

Kjernen i saken er at Walter Keim har fått en tjenestelig tilrettevisning etter at han over tid har opptrådt og uttalt seg om HiST og kollegaer internt og eksternt i en form som ble oppfattet som skadelig for arbeidsmiljøet. Dette er av Keim omtalt som gjengjeldelse etter varsling.

Stevningen er imidlertid uklar med hensyn til hvilke konkrete forhold som påberopes å utgjøre "varsling". Når det gjelder hva som påberopes å utgjøre "gjengjeldelse", legger staten til grunn at det er tilrettevisningen som påberopes av saksøker. Dersom også andre handlinger fra arbeidsgivers side anføres å utgjøre "gjengjeldelse", bes saksøker om å presisere dette.

2.2 Generelt om ansettelsesforholdet

Walter Keim ble ansatt som høgskolelektor ved HiST, avdeling for informatikk og e-læring, 1.8.1997. Fra 18.3.2004 har han vært 30 % uføretrygdet og i 70 % stilling. Keim har fått innvilget AFP ved fylte 62 år, og vil fratrukke stillingen ved HiST pr 1.4.2010.

2.3 Keims aktiviteter før tilrettevisningen

Keim har engasjert seg sterkt i enkelte saker vedrørende HiST, og har lenge vært en ivrig kritiker. Han har benyttet seg av ulike medier, som egne epostlister til ansatte og privatpersoner som ikke har bedt om å motta skrивene, aviser (Adresseavisen, Universitetsavisa, Høgskoleavisa, Byavisa, Under Dusken), samt publisering på nettsteder.

Kritikken har ikke bare hatt et stort omfang og spredning, men har også vært uvanlig i form og tilnærming. Blant annet har Keim kommet med uttalelser internt og eksternt som har vært opplevd som støtende for enkelte ansatte, som har følt seg uthengt og mistenkeliggjort. Keims fremtoning har vært aggressiv, og noen ganger med påstander og slutninger som han burde vite er feil. Ansatte har henvendt seg til det lokale verneombudet om saken, og ledelsen har opplevd at Keims form har hatt en negativ innvirkning på arbeidsmiljøet.

Saklig sett har Keims engasjement særlig knyttet seg til usikkerheten omkring HiSTs leiekostnader ved Øya Helsehus, hvor HiST flyttet inn i nye lokaler juni 2008. Dette er en omdiskutert sak hvor flere har hatt kritiske synspunkter. Keim har i tillegg blant annet vært kritisk til flere saker om arbeidsmiljøutvalg. Han har også ment at han urettmessig har vært nektet innsyn i dokumenter. For ordens skyld opplyses det at HiST fra 12.01.07 har gitt Keim egen brukerkonto og dermed lesetilgang til den offentlige delen av høgskolens elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystem (ephorte).

I og med at det er uklart hva som er påberopt som varsling i saken, legges det foreløpig ikke frem dokumentasjon fra Keims omfattende aktivitet. Det påpekes imidlertid generelt at de forhold

REGJERINGSADVOKATEN

Keim har vært kritisk til, ikke har vært forhold som ikke har vært kjent. For eksempel har den økonomiske usikkerheten ved etableringen av Øya Helsehus vært kjent for høgskolens styre og øverste ledelse.

Høgskolens ledelse forsøkte i samtaler med Keim å formidle at hans form ble oppfattet som støtende og ødeleggende for arbeidsmiljøet, uten at dette medførte noen endring i Keims måte å tilnærme seg konflikttemaer på. For eksempel reagerte man på hvordan han omtalte enkeltpersoner i sin korrespondanse, som i en klage på innsynsbegjæring av 12.6.2008.

Bilag 1: Epost fra Keim til HiST av 12.6.2008

Det fremgår blant annet:

"Den obstruksjon og sabotasje av HiST styrets beslutning HS-sak 20/2007 gjort av avgåtte rektor Torunn Klemp og høyskoleledere Wedø er årsaken til nåværende problemer."

Styret svarte på innsynsbegjæringen 10.7.2008, og tok samtidig avstand fra formuleringene "obstruksjon" og "sabotasje" knyttet til enkeltpersoner ved høgskolens ledelse.

Bilag 2: Brev fra HiST v/rektor til Keim av 10.7.2008

2.4 Tilrettevisningen

Keim ble 15.6.2008 gitt en tilrettevisning.

Bilag 3: Brev fra dekan Borgesen til Keim 15.6.2008

I brevet heter det blant annet:

"Jeg har over lengre tid observert ditt engasjement omkring flere forhold i Høgskolen. Jeg har også hatt samtaler med deg omkring flere av disse forholdene. Jeg har satt pris på ditt engasjement og kritiske blikk på virksomheten. I flere av sakene er vi uenige om innhold, men dette er ikke tema for en tilrettevisning."

Denne tilrettevisningen dreier seg om den formen du gir ditt engasjement. Ditt engasjement kommer til uttrykk i svært mange eposter som også adresseres til svært mange personer både innenfor og utenfor HiST. I disse epostene refererer du til konklusjoner som er dine egne synspunkter, og de er utledet med til dels sterke personlige karakteristikk og handlemåter. Eksempler er ledere som saboterer, avglemmer, obstruksjon med flere."

Dette gjør at din handlemåte:

- *Av flere oppleves som svært negativ for HiST eksternt*
- *For en del personer oppleves personkarakteristikkene som sårende og urettferdige*
- *For flere bidrar dette til et dårligere arbeidsmiljø*

REGJERINGSADVOKATEN

- *For noen vanskeliggjøres eget arbeid, som faktisk noen ganger arbeider for de samme mål som du synes å ha*

Med denne tilrettevisningen vil jeg oppfordre deg til å slutte med aktivitet som gir de negative effektene nevnt over. Med dette mener jeg ikke å begrense verken dine meninger eller et engasjement for en bedre høgskole. Vi er mange i HiST som jobber aktivt for at høgskolen både skal være et godt sted å arbeide, og at høgskolen skal bli bedre på både økonomistyring og prosjektledelse."

Det ble videre foreslått tidspunkt for oppfølgingsmøte den påfølgende dagen.

Keim meddelte at han kun ønsket å stille på møtet som lytter.

Bilag 4: Epost fra Keim til Borgesen 16.6.2008

Møtet ble uansett avholdt, idet dekanen ønsket å gjennomgå og utdype tilrettevisningen, samt å gi Keim mulighet til å uttale seg om han ønsket.

2.5 Korrespondanse etter tilrettevisningen

Keim svarte deretter skriftlig på tilrettevisningen.

Bilag 5: Brev fra Keim til dekan Borgesen 27.6.2008

Det tas opp en rekke forhold i brevet, som i hovedsak går på saken om kostnadene ved leie av Øya helsehus, samt yringsfrihet. I punktet "Konklusjon" på s. 5 fremgår det at Keim ikke kunne se at tilrettevisningen var tilstrekkelig underbygget, med unntak av det forhold at han benyttet "skarpe ord" i tilknytning til enkeltpersoner i brev av 12.6.2008. Det ble anmodet om at tilrettevisningen ble trukket tilbake.

Det ble ikke funnet grunn til å trekke tilbake tilrettevisningen.

Bilag 6: Brev fra dekan Borgesen til Keim 30.06.2008

Keim kom med en ny versjon av sitt tidligere brev 3.7.2008. Videre tok han opp spørsmål rundt Øya helsehus i epost av 12.08.2008. Samme dag sendte han HiST brev stilet til Sivilombudsmannen (SO).

Bilag 7: Brev fra Keim til dekan Borgesen 27.6.2008, supplert 3.7.2008

Bilag 8: Epost fra Keim til dekan Borgesen 12.8.2008

Bilag 9: Brev Keim til SO gjennom HiST 12.8.2008

Dekan Borgesen svarte i to brev 13.8.2008.

Bilag 10: Brev fra Dekan Borgesen til Keim 13.08.2008

Bilag 11: Brev fra Dekan Borgesen til Keim 13.08.2008

Dekan Borgesen innkalte til nytt oppfølgingsmøte 9.12.2008. Keim ønsket ikke dialog, og varslet at han stilte som lytter på møtet.

REGJERINGSADVOKATEN

Bilag 12: Epost fra dekan Borgesen til Keim 5.12.2008

Bilag 13: Epost fra Keim til dekan Borgesen 8.12.2008

Bilag 14: Referat fra møte 9.12.2008

Som det fremgår, gjennomgikk dekanen de ulike punktene i saken, og ga Keim veiledning om hvordan han kunne bidra til å hindre å skade arbeidsmiljøet. Keim reservert seg mot å signere referatet.

Keim brakte saken inn for SO. Det ble anført at tilrettevisningen var gitt i strid med hans ytringsfrihet.

Bilag 15: Brev fra SO til HiST 17.10.2008

Bilag 16: Brev fra HiST til SO 13.11.2008

Bilag 17: Brev fra Keim til SO 9.12.2008

SO kom med sin uttalelse 10.3.2009.

Bilag 18: Uttalelse fra SO 10.3.2009

Av uttalelsen fremgår det at SO ikke fant saken egnet for den saksbehandling SO foretar. Det fremgår videre blant annet:

"På denne bakgrunn finner jeg ikke grunnlag for å uttale meg om tilrettevisningen ble gitt i strid med Walter Keims ytringsfrihet. Jeg har imidlertid merket meg at tilrettevisningen ikke er ment å begrense Keims meninger eller engasjement for en bedre høgskole."

SO uttrykte også at mye kunne tyde på at det reelle grunnlaget for tilrettevisningen var et annet enn det som fremkom i begrunnelsen, og ba HiST klargjøre grunnlaget overfor Keim, samt gi tilbakemelding om oppfølgingen. HiST fulgte opp anmodningen ved et møte mellom Keim og dekan Borgesen 19.5.2009, og orienterte SO om dette.

Bilag 19: Brev fra HiST til SO 5.6.2009

Det fremgår at grunnlaget for tilrettevisningen var hensynet til arbeidsmiljøet, slik det også fremgår av tilrettevisningen.

2.6 Forlikforhandlinger

Etter dette har det vært gjort flere forsøk på å nå frem til en minnelig løsning mellom partene.

Forskerforbundet tok initiativ til å løse konflikten, men det kom ikke til noen løsning.

Keim har fra uke 23/2009 vært sykemeldt eller hatt ferie, med unntak av ukene 34 og 37. Det imidlertid vært kontakt også utover dette, i forbindelse med oppfølging etter IA-avtalen.

Det ble avholdt møter med sikte på å nå frem til forliksløsninger 18.12.2009 og 4.1.2010.

REGJERINGSADVOKATEN

Bilag 20: Møtereferat 18.12.2009

Bilag 21: Møtereferat 4.1.2010

Som det fremgår av det siste dokumentet, var det vanskelig å finne noen formuleringer som partene var enige om.

Keim tok etter dette ut stevning for tingretten. Saken ble henvist til forliksrådet, som fant saken uegnet for behandling.

3 RETTSLIGE ANFØRSLER

3.1 Ikke grunnlag for annullering av tilrettevisning

3.1.1 Domstolenes prøvingsrett – avvisning

Det anføres at saksøkers påstand punkt 1 må avvises. Det er kun gitt en tjenestelig tilrettevisning. Dette er ikke en ordensstraff, og således ikke et enkeltvedtak, jf. tjenestemannsloven § 14. Det gjelder ikke et "rettskrav", jf. tvl. § 1-3 og Rt. 2003 s. 480 vedrørende tidligere tvml. § 54.

Dersom Keim ønsker å anføre at tilrettevisningen er i strid med hans yringsfrihet, må påstanden etter statens syn endres i tråd med det. I den grad dette spørsmålet vurderes i tilknytning til oppreisningsspørsmålet, er det uansett ikke nødvendig å avsi dom om eventuell motstrid.

3.1.2 Forholdet til yringsfrihet

Det anføres under enhver omstendighet at tilrettevisningen ikke er i strid med Keims yringsfrihet. Tilrettevisningen innebærer ingen begrensninger i Keims yringsfrihet, men gjelder hans form og tilnærming i saker og konflikter.

3.2 Ikke grunnlag for krav om oppreisning

3.2.1 Det foreligger ingen varsling

Staten anfører at det ikke foreligger noen "varsling" i lovens forstand, jf. aml. § 2-4.

De kritiske synspunkter Keim har hatt til leiekostnadene ved Øya helsehus var allerede eksponert av mange, blant annet av de fleste dekanene ved høgskolen. Den økonomiske usikkerheten i den saken var således kjent for både høgskolens styre og høgskolens øverste ledelse. Den kritikk Keim har kommet med, ligger ikke innenfor varslingsinstituttets virkeområde.

3.2.2 Det foreligger ingen ulovlig gjengjeldelse

Tilrettevisningen innebærer heller ingen ulovlig gjengjeldelse, jf. aml. § 2-5.

Selv om enhver ugunstig handling i utgangspunktet kan være en gjengjeldeshandling, foreligger det ingen gjengjeldelse når handlingen ikke er en reaksjon på varsling. Reaksjoner som

REGJERINGSADVOKATEN

er saklige/lovlige av andre grunner enn ytringen, utgjør heller ingen gjengjeldeshandling, jf. Ot.prp. nr. 84 (2005-2006) s. 53.

Det er en del av arbeidsgivers styringsrett å veilede og tilrettevise sine arbeidstakere, herunder å advare dem mot uønsket adferd. En tjenestelig tilrettevisning kan benyttes i denne forbindelse. Det er en mild reaksjon overfor ansatte, og er ingen ordensstraff, jf pkt. 3.1.1 over.

I denne saken var det hensynet til arbeidsmiljøet og behovet for å veilede Keim med hensyn til hans tilnærming til saker, som var begrunnelsen for tilrettevisningen. Tilrettevisningen begrenser ikke Keims ytringsfrihet.

Det foreligger ingen gjengjeldeshandling, og det er etter dette ikke grunnlag for krav om oppreisning.

4 PROSESSUELT, VITNER

Staten v/HIST stiller seg positive til å forsøke rettsmegling i saken.

Fra Høgskolen i Sør-Trøndelag vil **dekan Per Borgesen** stille som partsvitne i saken. Det anmodes om at han får overvære hovedforhandlingen i sin helhet.

For øvrig påberopes følgende **vitner**:

- Bjørn Klefstad, verneombud
- Greta Hjertø, medlem av Høgskolestyret og faglig tilsatt på avdelingen
- Knut Arne Strand, faglig tilsatt på avdelingen

Vitnene vil fra ulike vinklinger kunne forklare seg om hvordan Keims form og tilnærming har påvirket arbeidsmiljøet.

- Per Rygg, seniorrådgiver

Vitnet har deltatt i prosessen i forbindelse med tilrettevisningen, og vil blant annet kunne forklare seg om denne.

REGJERINGSADVOKATEN

5 PÅSTAND

Staten v/Høgskolen i Sør-Trøndelag nedlegger følgende

p å s t a n d :

- 1 Stevningens påstand punkt 1 avvises.
- 2 Staten v/ Høgskolen i Sør-Trøndelag frifinnes.
- 3 Staten v/Høgskolen i Sør-Trøndelag tilkjennes sakens omkostninger.

Dette tilsvaret i fem eksemplarer, hvorav to er sendt direkte til Keim og ett beholdes her.

Oslo, den 12. mars 2010

REGJERINGSADVOKATEN

Anne Hesjedal Sending
advokat